

DELAVSKA

POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 73.

Sobota 10. septembra 1927.

Leto II.

Socialistični bataljoni, naprej!

V nedeljo se lahko odloči osemletna borba med reakcijo in pohlepno surove jugoslovanske buržuazije.

V nedeljo pokaže lahko jugoslovanski delovni narod, da ne mara več politike nasilja in sleparstva, politike ugonabljanja delavcev in kmetov — da hoče vlado naroda, vlado delovnega naroda!

Uverjeni smo, da bo ta nedelja pokazala, da se preko volje naroda ne more več vladati.

Socialistični bataljoni Slovenije so na pohodu, in iz števila glasov, ki bodo padli za naše kandidatne liste, bo razvidno, da nas niso mogli zlomiti leta reakcije in gospodarskega propadanja — da nas niso mogli oslabeti notranji razdori in razcepi v delavskem gibanju.

Proti nam se obrača zadnje dni vsa agitacijska sila meščanskih strank, zlasti klerikalne, proti nam vodijo srdito borbo levičarji in bernotovci — in vendar, nedeljske volitve bodo pokazale, da je borba proti stranki, ki ima za seboj tridesetletno socialistično tradicijo in svoje vzgojene in disciplinirane bataljone, brezuspešna, ker zna naša stranka kljubovati vsem viharjem in razviti vso svojo moč baš v času najhujšega navala nanjo.

11. septembra mora delovni razred Slovenije obračunati zlasti s klerikalno stranko, ki je šla v volil-

no borbo s parelo: Za vsako ceno z vlado! In s kakšno vlado? Z vlado Vukičevića! Z vlado, ki hoče vladati proti volji naroda! Delavci in kmetje Slovenije morajo v nedeljo izglasovati klerikalni stranki rezaupnico s tem, da oddajo svoje glasove stranki dela — socialistični stranki!

Pokazati morajo obenem, da ne zaupajo niti ostalim buržuaznim strankam — radičevcem, radikalom, kapitalističnim in oholim nacionalističnim Nemcem, itd. Zbrati morajo vse svoje sile in vse svoje glasove, da zmaga socialistična stranka!

V nedeljo morajo zavedni delavci obenem izpričati svojo nemajno voljo, da se mora v delavskih vrstah prenehati s politiko razdorov in razcepov, da se mora vpostaviti delavska enotnost s pridružitvijo vseh delavskih frakcij socialistični stranki! Vsak glas za naše kandidatne liste bo obenem votum za socialistično stranko, za njeno taktiko, za njen program!

Socialistični delavci in kmetje, naprej!

Proti reakciji!

Proti buržuaziji!

Proti klerikalizmu!

Za mednarodno borbo proletariata!

Za enotnost proletariata!

Za socializem!

Odločilna bitka.

Vsi pravi socialisti si že dolgo žele, da bi prišel že vendar enkrat čas, ko bomo pri raznih akcijah enotno nastopali in ne bo treba trošiti energije s polemiko s takozvanimi »tudi delavskimi« strankami. Komaj čakamo trenutka, ko nam bo mogoče spoprijeti se z odkrito meščanskimi strankami.

Mnogo smo žrtvovali in si mnogo prizadevali, da bi lepim potom zgladili notranje spore med delavstvom. Če še sedaj ni delavski pokret združen samo v eni stranki, in če ne nastopa pri raznih volitvah enotno, ne pada na nas niti senca odgovornosti. Mi smo storili vse, kar je bilo v naših močeh, da bi ta cilj dosegli.

Vsa ta naša prizadevanja so pa rodila vedno prav nasproten rezultat. Čim bolj smo mi popuščali, tem bolj so dekalisti in bernotovci premišljevali, kako visoke zahteve naj stavijo, da jih mi vendarle ne bomo mogli sprejeti. In ko smo šli v svojem popuščanju še dalje, so postali direktno nesrami. Zahtevali so od nas, naj sami sebe kratkoma zadavimo in postanemo to, kar so oni.

Mogoče bi storili tudi to, kajti edinstvo delavskega razreda je glavna točka našega programa. Storili bi, če bi na drugi strani tako jasno ne vedeli, da z njihovim programom in taktiko na noben način ni mogoče koristiti proletariatu. Nasprotno bi to značilo pognati ga v take razmere, kakršne vladajo po zaslugi revolucionarnega frazerstva v Italiji, Madžarski, Španiji, Bolgarski itd. Tako daleč pa seveda nismo mogli in nismo smeli.

Ves naš trud in neuspela prizadevanja so nam pa jasno pokazala, da sporazumnim putem ni mogoče doseči edinstva delavskega razreda in enotne delavske stranke, čeravno je

to predpogoj za zadostno zaščito delavskih interesov.

Kaj torej storiti?

Če se je izkazalo, da sporazumnim putem ni mogoče upostaviti enotnosti, nam preostaja samo še ena pot za doseg tega cilja. Ta je, da dosežemo to, kar nismo mogli potopu razuma — z bojem. Treba je pokazati in razkrinkati ljudi, ki hočejo večne razkole. Treba jih je izločiti iz delavskih vrst.

To je sicer navidezno zelo težka naloga. V resnici pa prav lahka. Motijo se oni, ki mislijo, da je delavstvo tako zelo zaslepljeno, da še vedno ni spoznalo igre teh ljudi. Kar pogledjmo par slučajev: Ali misli kdo, da uživa, na primer g. Gustinčič zaupanje delavstva? Kaj še! Kdor prihaja le malo v stik z delavci, je direktno presenečen, kako slabo, toda pravilno sodbo imajo o njegovi politiki. Če bi plačan strankin aparat ne branil z umetnimi sredstvi njegovega prestiža, bi že davno ne imel niti enega človeka, ki bi verjel njegovim besedam.

Pa pogledjmo g. Bernota. Komaj omeni njegovo ime, se ti delavci tako značilno namrdnejo, da ne moreš niti najmanjše dvomiti, da jim je njegova oseba toliko ljuba, kakor trn v peti. Najznačilnejšo sliko ti pa nudi mišljenje, ki ga ima ljudstvo o delovanju g. Möderdorferja. Čim bližje prihajaš Mežici, ki je center njegovega delovanja, tem večje nezaupanje vzbuja njegovo ime. V Mežici sami bi se pa direktno osovražili pri večini tamkajšnjega prebivalstva, če bi le poskusil zagovarjati njegovo politiko. Dokler ni prišlo do finačne katastrofe v občini, so ljudje z njim vsaj za silo izhajali. Sedaj je pa samo vprašanje časa, kdaj bo njihov upravičen srd dosegel višek, da ga bodo s cepci nagnali iz Mežiške doline.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,

Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22. Ljubljana VII., Zadrudni dom.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglasnem delu stane pečetna enostolpna vrsta 2:25 D. Pri večjem številu objav popust.

Take so torej šance tistih, ki sporazumnega edinstva niso hoteli. Mislim, da ni naša dolžnost jih le radi edinstva izločiti iz pokreta, temveč tudi radi njegove ozdravitve.

Zaupniki in somišljeniki naj te dni pojasnijo svoji okolici ta vprašanja in

pozovejo vse delavstvo, da 11. septembra obračuna z vsemi nasprotniki tudi z onimi, ki so si nadedli glavno nalogo, razbijati delavski pokret. Ti niso nič manj ko kapitalisti krivi, da so današnje razmere za delavce tako slabe.

Napačni komunizem.

V zadnji številki »Delavske Politike« smo prišli pri obravnavanju komunistične internacionale do Trockija, ki je vojaško rešil Rusijo, za hvaležnost ga pa danes blatijo, preganjajo in jemljejo pravico govora in pisanja. Podobno se godi vsem revolucionarjem, ki se ne pokoravajo slepo vladajoči kliku.

Demokracija?

Dekalisti zahtevajo demokracijo od drugih. Pri njih samih pa demokracije že davno ni. Delavci nimajo nobenega vpogleda v delovanje svojih voditeljev. Ne vedo, od česa in kako žive številni laži-revolucionarni agenti.

V Rusiji, kjer pa imajo državno oblast v rokah, pa delajo še huje. Kdor hoče dobiti resničen vpogled v delovanje vodstva, roma — v zapor. Revolucionarka Balabanova pravi:

»Težka obtožba proti ruski in proti vsaki revoluciji je to, da žive v sovjetski Rusiji in izven nje milijoni častno prepričanih revolucionarjev z mučno zavestjo, da je človeško življenje izročeno samovolji posameznikov — v državi, osvobojeni po revoluciji. Osebnostna svoboda, ki so jo ravno ruski revolucionarji vseh smeri znali braniti proti carizmu kot najsvetejšo stvar, je danes prav tako malo zavarovana proti nasilnikom, kakor je bila pod carizmom. Vsak revolucionar mora v svoji najglobljeji notranjosti vztrepetati pred posledicami te obtožbe...«

Denar . . . Policija . . .

Balabanova pripoveduje, da je pri ustanovitvi komunistične internacionale sprejela njeno tajništvo na zahtevo Trockega in Lenina. Bila je prepričana, da bo prenovljena internacionala združila svetovni proletarijat proti kapitalizmu. Toda Zinovjev je to onemogočil. Ko je videla, da ne gre za ojačenje proletarskega gibanja, temveč za razkol, je odstopila kot tajnica internacionale. Da bi mogla svobodno zapustiti Rusijo — potem, ko je 25 let delala za revolucijo — je šla k Leninu, da ji da tozadevno priporočilo. Zinovjev je namreč ukazal, da se je ne sme spustiti iz Rusije! Ta pogovor z Leninom je tako značilen, da moramo točno citirati Balabanovo:

... »Zato sem se z zgoraj navedeno prošnjo obrnila na Lenina.«

»Sodružica Balabanova, ali mar vi potrebujete kake izkaznice? Ali je kak kraj, kjer vas ne bi poznali? Toda prosim, če hočete vam to napisem iz vsega srca in vse duše.« Napisal je:

»Sodružica Balabanova dela dolgo časa v stranki in kot najodličnejši član komunistične internacionale. Prosim, da se ji nudi vsaka in najpopolnejša podpora.«

»Vidite, sodrug Lenin«, sem dejala, »vsak drug komunist bi dal desetletja svojega življenja za tako izpričevalo — jaz, jaz bi pa hotela nekaj drugega.« — »Kaj?« — »Možnost, da bi ostala v sovjetski Rusiji zato, da bi mogla delati za sovjetsko Rusijo«, sem odvrnila. »In zakaj ne mo-

rete? Ravno take ljudi, kot ste vi, potrebujemo...«

... »Približno dve leti po mojem odhodu iz Rusije, ko sem zopet prevzela svoje delo v italijanskem strankinem tisku, so mi sporočili iz sovjetskega poslanstva na Dunaju, da centralni odbor (ruske stranke) vprašuje po mojem zdravju.

Sedaj, kar naenkrat? sem začudeno vprašala poslanika sovjetske republike. — »Menda se ne mudi z odgovorom... Danes sem preveč bolna.« — »Sedaj vam bo šlo že bolje. Okrepčali se boste v kakem sanatoriju. Strankino predsedstvo vam pošilja zato sredstva.« — »Prosim, odpošljite denar takoj nazaj.« Pisala sem to takoj tudi centralnemu odboru v Moskvi... 15 mesecev potem, ko sem odposlala to pismo centralnemu odboru ruske komunistične stranke, sem zvedela iz časopisa, da sem iz stranke izključena, češ, da sem prešla k italijanski kontrarevoluciji, da delam v fašistom prijaznem »Avanti-ju« itd. («Avanti» je bil osrednje glasilo italijanske socialistične stranke, dokler niso fašisti zažgali tiskarne in uredništva. Op. ur.)

Vsakdo si bo napravil iz tega slučajja pravo sliko.

Balabanova pravi na to:

Za revolucionarje ni prostora v komunistični internacionali.

Revoluciji resnično vdani ljudje morajo vodstvu kominterne žrtvovati svoje ime in avtoriteto, »pravice soodločevanja ali kakega vpogleda v dejansko početje vodilnih inštantov pa ne dobé nikdar in nikoli. Inozemci seveda ne morejo lahko pregledati teh mahinacij... Kakor hitro je poskušal eden starih revolucionarjev ugovarjati ali zahtevati vpogleda v resnične razmere, se ga je poskušalo zmotiti z nastavitvijo v kakem udaru in z drugimi ugodnostmi ali se ga je pa »premestilo«. Če ni uspelo niti prvo niti drugo, so ga razkričali kot kontra-revolucionarja in spustili nanj najrazličnejše organe špionaže in denunciacije. Tako je razumljivo, da so morali skoro vsi častni revolucionarji zapustiti vrste komunistične internacionale. Vsako možnost, od znotraj ven se boriti proti nezasišanim razmeram, onemogoča sistem, ki ga uporabljajo vodilne instance.

Kdor se noče pregrešiti nad svojo osebno revolucionarno častjo, mora izstopiti iz vrst komunistične internacionale, ako hoče pridobiti množice za načela, za končni cilj resničnega komunizma.«

Naše skrinjice so:

v Ljubljani

3.

na Kranjskem

4.

na Štajerskem

6.

SLS in železničarji.

Kako se klerikalci zavedajo svojih grehov, ki so jih zagrešili s svojim delovanjem na vladi, zlasti napram železničarjem, je dokaz to, da so smatrali za potrebno, izdati brošuro in jo zastonj razdeliti med železničarje, da bi omajano zaupanje kolikor toliko zopet utrdili. Toda zamorca prati je zastonj, on ostane črn! Pred par leti, ko je draginja od dne do dne bolj naraščala, plače železničarjev pa so ostale kot so bile, tedaj je šel Žebot Franci ter vabil izstradane železničarje na klerikalne shode. Ti shodi so bili daleko obiskani in Žebot je rotill ter zagotavljal železničarje, da se naj le opremejo klerikalcev, ki da imajo že velik vpliv v Beogradu in če bodo železničarji odsihdob volili klerikalce, tedaj pride SLS na vlado in takrat bodo železničarji srečni, ker se jim bodo vse odvzete pravice nazaj dale in njihovo materialno stanje se bode zboljšalo.

Železničarji so tem sirenskim glasovom verjeli in marsikateri razredno »zaveden sodrug« se je čez noč znašel v Žebotovem naročju. Klerikalci so res dobili skoraj vse železničarske glasove v Sloveniji in je narastla njihova moč do viška. V letu največje bede ter pomanjkanja — 1923, so klerosi samo v Mariboru povzdignili število svojih glasov od 400 na več kot 1500. V parlament je prišlo od 26 poslancev iz Slovenije 21. To je nad 80 procentov, dasi so znašali klerikalni glasovi samo 60 procentov! Volilni red, katerega so skovali radikali z demokrati za južne kraje, je koristil klerosom v Sloveniji. Oni so prišli do absolutne moči in dobili so 1. 1924 vlado. Bili so takrat zvezani z Radičem. Radič pa je klerose po treh mesecih brnil iz vlade. Tedaj je zatrjevala SLS, da ni imela časa napraviti kaj dobrega za železničarje, imel pa je g. Sušnik ravno toliko časa, da je železniškimi delavcem uničil stare pravice glede voznih ugodnosti s tem, da je izdal nov pravilnik voznih ugodnosti, po katerem ne smejo imeti stalni delavci ukoriščenih trajnih legitimacij, kakor nastavljen osebje, kakršne so imeli dolgo preje ampak bitne. Ob enem je g. Sušnik kot minister za promet odobril, da po novem pravilniku zgube stalni delavci pravico na režijsko vožnjo, pač pa

dobe četrtninsko in to ako vsakokrat zaprosijo posebej. Vsi ostali delavci, provizionisti in rentniki pa bi naj v občne ne imeli nobene ugodnosti razen treh kart v letu. Energičnemu nastopu organizacij je zahvaliti, da so si stalni delavci rešili vsaj režijske karte, med koje vse drugo ostalo na žal po Sušnikovem pravilniku, katerega je bajje on kar na slepo podpisal. Letos so pa klerosi prišli zopet na vlado in previdni železničarji so se že v naprej bali, da bodo zopet oškodovani. In ne zastonj! Proračun za leto 1927-28, ki je bil že v odseku restrinžiran, ne glede na stvarne potrebe in katerega so klerikalci preje grajali, dokler niso prišli na vlado, je bil v plenumu gladko z vsemi klerikalnimi glasovi sprejet. Klerikalci so radičevce zamenjali, toda proračun radikal-sko radičevske vlade so brez najmanjših sprememb sprejeli in ga odobrili, samo zato, da so prišli v vlado.

Klerikalci so isto nadaljevali, kar so radičevci začeli, ter glasovali za znižane kredite, za redukcije urnin in plač, za redukcije osebja samega, za povišanje davka na ročno delo itd. To so klerosi najprej hoteli enostavno vtajiti, češ: socialisti hujskajo z redukcijami o katerih govora ni. Ko so se pa redukcije na celi črti pokazale, tedaj so jih črni sicer priznali, toda kot vladna stranka v »Slovencu« izjavili: »Redukcije so bile potrebne, da ozdravi naše državno gospodarstvo«, ampak sedaj se je nekaj nepričakovane ga zgodilo. Ko so klerikalci pomagali radikalom »ozdraviti« državno gospodarstvo ter izglasovati proračun, so radikali, v znak zahvale vrgli klerose čez noč iz vlade in povrh še razpisali volitve, o katerih se klerikalcem še meseca marca ni sanjalo. Sedaj si morajo klerosi spet v potu svojega obraza izgubljene mandate iskati. V brošuri trdi SLS, če ne bi šla ona v vlado pa bi bili demokrati šli in bi bili ravnotako železničarje izdali! To je mogoče, toda to klerikalcev ne upravičuje.

Kredit za železničarje je zmanjšan za 30 milijonov, zato pa dobe črnogorski principi 42 milijonov! Naj glasujejo sedaj principi za klerikalce. Železničarji! Vse glasove socialistični listi!

V Ljubljani volite v 3. skrinjico!

Kandidat: **Kitek Josip**, žel. uradnik v p.

Namestnik: **Mlinar Ivan**, zaseb. nameščeneec.

Z glasovanjem za to listo dokažimo, da smo siti umazanih bojev ter neresne politike in demagogije!

Čim več glasov za to listo, tem resnejši opomin buržuaziji, ki danes delavski razred zasmehuje!

Glasujte za enotnost delavskega pokreta, ki ga manifestira le naša lista!

Dnevne novice.

Enotna fronta proletariata v Sloveniji

Tako je naslov brošuri, katero je spisal duševni vodja proletariata na Marksovem trgu ter nosilec liste na Kranjskem gosp. Gustinčič. To brošuro samo so delavci malo čitali, zato je vredno, da se jo omenja zlasti, da se vidi, kakšno mnenje je imel tedaj Gustinčič o sedanjih zaveznikih v enotni fronti. Na Dunaju se je tedaj lahko streljalo na vsakega človeka, ki je v tistih težkih časih delal v delavskem pokretu. Naj tedaj govori brošura sama.

Na strani 37 brošure pod naslovom **Socialistične stranke delavskega ljudstva pravi:**

Bodimo pravični in konstatirajmo na tem mestu, predvsem eno stvar:

... Mi Milana Lemeža dobro poznamo in vidimo v tem doslednost njegovega značaja. **Lemež ni komunist. On ni bil nikoli v svojem življenju komunist.** (Podčrtali mi.) Mi smo ga videli na Vukovarskem kongresu in smo bili vsi prepričani, da pojde z Golouhom, ki je bil tedaj njegov Mefisto. Mi smo se motili, on ni šel in mu štejemo to v čast. Lemeža smo videli tudi na Dunaju. On je odkrito priznal svojim sodrugom, **da ni komunist, da je šel s komunisti samo za to ker je šla vsa masa z njimi in tudi moško povedal boj komunizmu v domovini.** (Podčrtali mi.) On ni samostojen človek in rabi vedno mentorja: prej mu je bil Golouh, sedaj Klemenčič, ki je tudi pri Fabjančiču potezal za žico. Lemež ima morda tudi še druge napake, ali ima ono odliko, ki je tu ne smemo pozabiti, ker bi mu sicer delali krivico. Lemež je osebno pošten človek. On je hodil s Klemenčičem in Fabjančičem v dobri veri, dokler nista ta dva jasno pokazala kam pravzaprav hočeta itd. Tako se nadaljuje v tem tonu brošura ter končno zaključuje:

»V koliko je bilo delo, ki so ga Klemenčič, Fabjančič in Lemež nazivali »enotna fronta delavnega ljudstva« njihova nesposobnost in strahopetljivo izdajstvo in egoistično koristolovstvo, je iz bogatega materiala, ki smo ga tu narisali, dovolj jasno in razvidno. Za to prepuščamo z mirnim srcem končno sodbo o tem delu in o onih, ki so ga izvršili, proletariatu Slovenije samemu.«

Dunaj v aprilu 1923.

Mi pristavljamo k temu samo to: Enotna fronta, katero je takratni Gustinčič tako obsojil, se je sedaj ponovno združila, ta fronta se je celo za enega člana povečala. Kako se počuti Gustinčič v tej fronti, nam bo povedal prihodnjč v kaki novi brošuri.

ri. Gustinčič, Klemenčič in najnovejši zaveznik Bernot, to bo linija za bogove, ki jo bodo ti odrešeniki proletariata stvorili za sedaj in na vekomaj amen.

Drugi zabodljaj.

Ni se še dobro posušila tinta, ko smo registrirali v našem listu prvi »bratski zagrlaj« komunistov z Bernotovci. Med tem je že počila druga »zavezniška« bomba. Znano je, da je treba te dni vložiti kandidatno listo za občinske volitve, ki se bodo vršile 2. oktobra v Ljubljani. (Kakor znano je naša kandidatna lista, ki smo jo sestavili skupno z Zedinjaši že vložena in je druga po številu.)

Razumljivo je, da so se tudi komunisti in Bernotovci spravili na ta posel. Za program so se kmalu zedinili, kajti ta je sila enostaven pri njih. Treba je znati le krepko zabavljati na »socialpatriote« in vse kar oni rečejo, da je bilo, proglasiti za črno, pa je program izpeljan. Vse bi šlo torej v redu, ko bi ne bilo treba postavljati teh nesrečnih kandidatov. Ali to je pa stvar, ki jo tudi programatična enakost ne more olajšati. Bernot zahteva na listi pariteto. (Vsak drugi po vrsti naj bi bil njegov.) Ali Gustinčič bi postal — če ne bi v to privolil svojim lastnim težam, ki jih je obelodanil v znani brošuri nezvest — zato je ponudil Bernotu nekoliko drugačno številko. Namreč na vsakih pet komunističnih po en Bernotovski mandat.

Seveda je za g. Bernota ta linija le premalo ravna in poskusil se je nekoliko kujati. Koliko mu bo to pomagalo, je vprašanje zase, pozitivno je le to, da so stopile Gustinčičeve celice na celi črti v akcijo in pripovedujejo vsakemu, ki jih hoče poslušati, da Bernot itak nima nikogar za seboj in da sam sploh liste postaviti ne bo mogel.

Pri tej priliki smo zvedeli še eno grozno komunistov, ki je pa nekoliko resnejša. Oni groze, da bodo ustavili financiranje »Napreja« če se Bernot ne ukloni.

Seveda je tudi ta stvar za nas stranskega pomena, ker resni delavci ne marajo niti enih niti drugih. Kaže nam pa nazorno, da volkovi, kadar ne najdejo druge hrane, pa drug drugega požro. Dober tek!

Kako so dekalisti izdali Bernotovec pri ljubljanskih občinskih volitvah. Skupina okoli Gustinčiča se je pogajala z Bernotom tudi za ljubljanske občinske volitve. Pogajala se je ta skupina z Bernotom toliko časa, da Bernot še svoje liste ni mogel vložiti, ker ni prišlo do skupnosti. »Enotnost« pravi, da so se Gustinčičevci skregali z Bernotom zaradi kandidatur, ne

P. Strmel:

Nad pogoriščem.

Drama v treh slikah.

Učitelj: Sakra, to je pa nerodno. Moram brž z njim govoriti.

Joža: Katra mi je pravila, da ga še od včeraj ni bilo domov.

Učitelj: Kaj, da ni spal doma?

Joža: Katra pravi, da ne.

Učitelj: Če je tako, potem je pa izgubljen... Kje pa bi bil za vruga? Morda pa ni Katra dobro pogledala; idi še ti pogledati; morda je že šel na polje ali po delavce, ali h kovaču... (Joža sicer odide, a se kmalu vrne.)

Joža: Jaz res ne vem, kam bi bil izginil. Ni ga, pa ga ni. Tudi h kovaču ni šel, saj nima po kaj iti.

Učitelj: Glej, tamle gresta orožnika. Kaj neki hočeta sedaj tukaj? (Čez nekoliko časa prideta od ceste sem dva orožnika.)

Prvi orožnik: Dobro jutro, gospod učitelj! Kako pa, da ste vi tako zgodaj tukaj?

Učitelj: Pogledati sem prišel, kako se imajo pri Zalarjevih.

Prvi orožnik: Kje pa je Zalar?

Učitelj: Pravijo, da ga ni doma.

Prvi orožnik: Kaj, da ga ni doma! (Orožnika se spogledata.)

Drugi orožnik: Tudi midva bi rada govorila z njim.

Prvi orožnik: Nisem mislil, da bo delal take sitnosti.

Učitelj (stopi bliže k njima in govori bolj zaupno): Po kaj pa iščeta Zalarja?

Prvi orožnik: Saj ste že gotovo slišali, gospod

učitelj, da dolži javno mnenje Zalarja, da je on zažgal.

Učitelj: To vendar ni mogoče.

Prvi orožnik: Zakaj bi ne bilo mogoče? V jezi človek marsikaj napravi, kar ni prav in kar pozneje bridko obžaluje.

Učitelj: In ga hočeta kar odpeljati kot požigalca?

Drugi orožnik: Najprej bi ga zaslišala, da bi videla, kaj pravi.

Učitelj: Jaz sem prepričan, da on tega ni storil, čeravno bi mu človek tega po vsem, kar se je zgodilo, niti zameriti ne mogel.

Prvi orožnik: Midva tudi nisva popolnoma prepričana o njegovi krivdi, čeravno je zelo sumljivo, da ga sedaj ni doma. Kje bi ga neki iskala? (Se obrne k Joži.) Kaj gospodinja tudi ne ve, kje je?

Joža: Gospodinje ni bilo nocoj doma, ravnokar se je šele vrnila od svoje matere.

Učitelj: Nikar je ne vznemirjajte, reve!

Prvi orožnik: Saj nama Zalar itak ne bo ušel. Prideva pač pozneje. (Odideta.)

Učitelj (pozneje Joži): Kaj si rekel, da gospodinje tudi ni bilo doma?

Joža: Sinoči sem jo odpeljal z njeno materjo, pa je prišla ravnokar peš že zopet domov.

Učitelj: Tega zopet ne razumem. (Maje z glavo. Kmalu se priplazi s pobešeno glavo in negotovih korakov Zalar od gospodarskih poslopij proti vežnim vratom.) Zalar, kaj je z Vami?

Zalar (pogleda preplašeno okoli sebe).

Učitelj: Kje ste bili nocoj?

Zalar: Kje sem bil? Saj je vseeno.

Učitelj: Kje ste bili, vprašam.

Zalar: Na škednju, v krmu.

Učitelj: Vendar, hvala Bogu!

Joža (kaže proti cesti): Glejte, tam prihajata župnik in Koren.

Župnik (in Koren prideta. Za njima nekoliko ravednežev, med njimi Manica): Hvaljen bodi Jezus!

Zalar (pogleda in pokima).

Župnik: Zalar, zakaj ste mi to storili?

Zalar (ga začudeno gleda).

Župnik: Vem, Zalar, da me niste klicali, pa začutil sem v sebi glas, ki mi je ukazoval na pot semkaj k vam. Prst božji mi je pokazal nocoj, da nisem ravnal včeraj prav. Jutri, ko je nedelja, hočem iti takoj po svetem opravilu na pokopališče blagosloviti grob vašega otroka. Tako bom napravil jaz pokoro. Tudi vi, Zalar, še boste opravljali težko pokoro. Predno greste na pot, na težko pot pokore, vas prosim, da mi podaste roko, da bo pozabljeno, kar je bilo med nama.

Zalar (seže v ponujeno roko, a se vidi, da ne razume položaja).

Učitelj: Sedaj, gospod župnik, ste res namestnik božji. Blagor fari, ki ima takega pastirja!

Župnik: Gospod učitelj, vi ste še mlad in dolga je še Vaša pot. Povem Vam, tudi Vi se boste še večkrat zmotili, a ne zamudite trenutka, ko morete popraviti svojo zmoto.

Župan: Gospod župnik, lepo ste govorili. Tudi jaz te, Zalar, prosim, da pozabiš, kar je bilo med nami. Tudi mi Ti odpuščamo, da si nam to storil. Podajva si še midva roko! (Si jih podasta.)

Zalar (polagoma, zmedeno): Pa, saj je vseeno. Kaj se je zgodilo, odkod pa ste prišli vsi tako zgodaj? Kaj pa hočete od mene? (Medtem se približata zopet orožnika.)

pove pa, kako in zakaj. Stvar je menda bila taka, da so Gustinčičevci ponudili Bernotu vsakega petega kandidata, tako, da bi niti eden ne prišel v poštev pri izvolitvi. Sodrugi bi si te kandidature po bratovsko razdelili, Gustinčič je pa hotel pokazati, da so Bernot in njegovi pristaši manj vredni kakor Gustinčičevci, zato niso pristali na zahtevo in pustili Bernota lepo na cedilu. S tem činom so ti ljudje zopet jasno pokazali, da imajo tudi pri najboljših objemih in poljubih le namen, kako bi zadali udarec vsakomur, komur se približujejo. Ta taktika dekalistov je nevarna, ker je zahrbtna, zato mora organizirano delavstvo paziti, da ne naseda sladkim besedam.

Za enotnost delavskega pokreta. Volilna borba za volitve v narodno skupščino gre h koncu. Grda volilna borba je bila to; brez načel je bila, brez dostojnosti, ki jo moramo zahtevati od civiliziranega človeštva. Prav ta volilna borba nam diktira, da moramo prav socialisti v Sloveniji postati močna enotna proletarska razredna stranka, ki bomo dali smer bodočim političnim borbam s svojim neizprosnim načelnim razrednim bojem. Nič ne sme biti po volitvah razkolov v delavskem pokretu, nič več osebnih bojev in obrekovanj. Socialistični pokret mora po volitvah ostati enoten, postati politična stranka, ki bo diktirala zmešani buržoaziji v Sloveniji. Krščanski socialisti in Narodni socialisti, ki so priklopljeni eni Samostojni demokratski stranki, eni Slovenski ljudski stranki so solidaristi, ki prosijo milosti pri svojih strankah in pričakujejo od njih milosti kakor siromak berač, ki ga je družba že izmogala. Proletariat se pa smatra kot polnopraven član človeške družbe, zato bo vodil svoj razredni boj dalje. To zahteva od njega že človeško dostojanstvo. Sodrugi, izpričajte človeško dostojanstvo s tem, da volite našo listo!

Pomnite! Pralni prašek »Ženska hvala« razkrajja nesnažo.

Marlbor.

Lažnjivci. Žebot, Korošec in taka imena danes med delavci nič več ne zaležejo, ako je govora o volitvah. Klerikalci to vedo, zato so začeli nestranno lagati. V svojem večerajšnjem »Slovincu«, se lažnjivo sklicujejo name, češ, celo jaz sem prepričan, da ne bomo socialisti zmagali. Lažnjivci grdi! V nedeljo se boste prepričali, da vas je delavstvo zapustilo do zadnjega in danes vam lahko zaupno povem, da sem tudi jaz s svojim delom pripomogel k vašemu porazu in naši zmagi. Morda vam to potrdita gg. Kugovnik in Stabej, ki sta morala večeraj na Koroškem prepustiti vse svoje zborovalce socialističnim govornikom. Izjavljam, da nisem nikoli nikomur rekel, da nam manjka 300 glasov za izvolitve s. Petejana, ampak ravno nasprotno sem vedno trdil. O tem se bodo klerikalni lažnjivci že v nedeljo lahko prepričali. Stranka, ki živi od laži, ni vredna poštenega glasu. — Ošlak.

Čujte in strmite, najemniki! Neki novopečeni hišni posestnik, R., lastnik hiše Zrinjski trg 7, je poslal najemniku V. pismo, s katerim ga obvešča, da bo v slučaju, ako reflektira po prvem novembru še ostati v dosežnem stanovanju, moral od prvega novembra, plačevati 2500 Din, reci in piši: **dva tisoč in petsto dinarjev** mesečne najemnine! Dotični najemnik že sedaj plačuje za dvosobno stanovanje 400 Din mesečno; to je najemnina, ki presega relacijo po zlati valuti. Dotično stanovanje (kompletno) sestoji sicer iz treh sob in pritliklin in je stalo leta 1914 48 kron mesečno. Hišni posestnik pa je med tem stranki odvzel 1 sobo in isto oddal zastopniku neke tvrdke, ki jo rabi za pisarno. Poleg tega je bila najemniku tudi drvarnica odvzeta, ne da bi se mu bila tudi na-

Osvežiš s kopeljo telo si mlado, še bolje pa s »CLIO« šumečo limonado.

Schichtov način pranja

Namočiti v ekstraktu za pranje »Ženska hvala« Izprati s Schichtovim Terpentinovim milom.

Glasujte vsi za socialistično kandidatno listo!

jemnina sorazmerno znižala. Najemnik je državni upokojenec in znaša njegova pokojnina: 1200 Din. Bivši in sedanja lastnik, sta oba upokojena davčna uradnika. Ravno državni upokojenci se najbolj boje ukinjenja zaščite stan. najemnikov in ravno med temi vrstami se dobe najhujše pijavke. Kaj se naj tedaj pričakuje od ostalih lastnikov hiš, ki ne morejo imeti toliko smisla za ubogega drž. uslužbenca. Gorenja zahteva ni več navadno navijanje najemnine, ampak je — **blaznost!** Ako odbijemo odvzeto sobo in drvarnico, tedaj ostane stanovanje, komaj še dve tretjini vredno t. j. ca 369 Din. To je zlata najemnina od leta 1914 in ako je multiplicitamo, tedaj dobimo skoraj **6-kratno zlato najemnino!** Če to ni blaznost, tedaj ne vemo kaj je še blazno. Najemniki si naj dobro premislijo predno bodo volilno kroglico spustili v katerokoli škatljico kandidatov meščanskih strank.

Stanovanjski zakon. Na naše svoječasno povabilo, naj nam strokovna društva pošljejo peticijo na ministra za socialno politiko, se je odzvalo lepo število društev; mnoga pa še svoje dolžnosti niso storila. Prosimo vsa tista, ki nam peticij še niso poslala, da to čimprej storijo, pa vsaj do 15. septembra. — Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in bližnjo okolico v Mariboru.

Velika senzacija v Rušah.

Dekalisti, na čelu jim Bernot, izžvižgani!

V nedeljo 28. avgusta se je vršil v Rušah shod DKRB, katerega je otvoril pristaš Bernota, od katerega je prevzel besedo dekalist Hlebec, ki nas je skušal s svojim impozantnim govorom seznaniti najprej z ničvrednostjo in reakcijo meščanskih strank, kot da to mi delavci ne čutimo na lastni koži. Ker se je shod brez vsakršnih težkoč otvoril, se je Hlebec, misleč, da ima kake tepce pred seboj, podal malo dalje ter začel udrihati po socialistični stranki, misleč da bo s tem izpraznil 11. sept. šesto škrinjico v Rušah. Pa se je prokletno zmotil, ker so na enkrat začeli padati medklici iz vseh treh kotov sobe, a četrti kot si je izbral revolucijski tribunal, da obsodi na smrt socialistično stranko, pa nazalost je veter potegnil iz druge strani, ki je Hlebcu zaprl sapo. Nato je prevzel besedo sodrug »pardon« gospod Möderndorfer, ker takšnim ljudem, ki se zbirajo okrog Bernota ne morem reči sodrug. Ti presneta smola, tudi njemu ni bila sreča mila, tudi proti njemu se je usula cela ploha medklicev, v katerih se je nje-

gov govor izgubil, zato je prenehal tudi on. Pa res škoda, da nismo nič slišali o njegovi tako ljubi žitni pariteti. A kar se tiče g. Bernota, ta je bil zelo previden, videč temne oblake nad seboj, je obdržal svojo govoranco za sebe, ker v tako slabih časih kot so sedaj, se mora s tako mastnimi stvarmi štediti. Sedaj se je začela prava ofenziva, ki je precej starega prahu nekdanjih neodvisnih sedanjih dekalistov v Rušah raztrosila med navzoče, zato so nam začeli očitati, da smo zelo netaktni, ker takšne stare reči spravljamo na dan in jim ne privoščimo zabave. Potem so rekli, da smo tudi brez vsake izobrazbe, ker ne pustimo človeku govoriti itd. Pa naše izobrazbe si vseeno ne jemljemo za vzgled, ker tako se ne obnašamo, kakor komunisti, ki so v Topolu v Bački obdelali dva človeka z noži, ker sta se pregrešila na shodu z medklici. In takšni ljudje bi radi nam predbacivali neizobrazbo? Eno bi vas pa še rad vprašal, ker sem zelo radoveden. Kako je to mogoče, da sem v vašem manifestu za 11. september čital sledeče: »Celokupno razredno zavedno delavstvo je sprejelo našo platformo. Sprejeli so jo tudi vsi socialistični delavci, čeravno so voditelji nasprotovali?« Vrag, kako je potem mogoče, da so v Rušah vsi do zadnjega tako zagrmeli nad vami. Zato prosim Bernota, da mi to stvar v »Enotnosti« naznani, oziroma razjasni, zakaj so oni Rušam brez slovesa **pete** pokazali, posebno Bernot, ki je z od strahu trepetajočimi koleni zapustil lokal ves srečen, da ni odnesel katero v spomin na Ruše? Mi delavci smo zelo radovedni, kedar nam boste izkazali čast in nas še enkrat obiskali, mogoče, da se nam bo prihodnjic malo bolj dopadla vaša platforma.

Brežice.

Prebivalstvo brežiškega okraja je odločno za Socialistično stranko Jugoslavije. Prvič po državnozbornskih volitvah v letu 1920 se je načelstvo SSJ odločilo na željo tukajšnjega delovnega ljudstva, da izvede širšo propagando za socialistično idejo med našimi delavci in kmeti. Tako so se vršili shodi v Senovem, Sevnici, Bianci, Pišecah, Sv. Petru, Bizeljskem, Vidmu, Dobovi in Kapelah, a v četrtek, dne 8. sept. se bo vršil še en shod v Brežicah. Tj shodi, na katerih sta poročala ss. J. Arh in kandidat za brežiški okraj J. Rihtar pa niso samo pomembni zaradi številne udeležbe, temveč zaradi tega, ker je to ljudstvo bilo v večini pod jarmom SLS in pa SKZ. Ali baš delo teh meščanskih strank v raznih vladah je privedlo to ljudstvo do spoznanja, da njegova rešitev ni mogoča v pripadnosti meščanskih strank, temveč zgolj v razrednem socializmu. Iz tega razloga tudi vsi naporci župnika Tratnika, dr. Gosarja, dr. Benedičiča in Iv. Ureka niso nič pomagali. V svoji trdnjavi Dolenja vas je moral g. župnik pobegniti pred svojimi volilci, istotako jo je moral odkuriti iz Dobove gosp. Urek. Tukajšnje ljudstvo ji mje pokazalo pot. 9-letne prevare je dovolj. In kakor uplava blagodejen dež na osušeno zemljo, tako so uplivala objasnjenja soc. predstavnikov v zaževi krivične sedanje družbe in njih udeležba, njih miren nastop ter odobravanje je znak, da se hoče to kmetsko

ljudstvo skupno z delavci boriti za pravičnejšo družbo. Zato bo oddalo dne 11. septembra svoje kroglice kompaktno za Soc. stranko Jugoslavije, katere skrinjica je **šesta.**

Študenti pri Marlboru.

Pretečeno soboto se je vršil v gostilni Štumpf drugi volilni shod Socialistične stranke. Shod je bil izvanredno dobro obiskan; udeležili so se ga tudi naši kmetje, kar je najlepši dokaz, da hočejo obrniti hrbet meščanskim strankam, ki so dosedaj bile na krmilu. Poročal je sodrug Grčar iz Maribora, ki je v svojem dveurnem govoru jasno in razločno pojasnil in razložil pomen predstojećih državnozbornskih volitev, kar so navzoči poslušali in odobraval. Posebno zanimiva so bila izvajanja govornika, ki se je dotaknil tudi davčnega sistema v naši državi, ki je vseskozi krivičen, posebno v Sloveniji. Večino davkov, posebno indirektnih, plačuje finančno slabo stoječe prebivalstvo, med tem ko bogataši in kapitalisti plačujejo razmeroma manje, zato je skrajni čas, da pošljemo tudi mi primerno število poslancev v novo izvoljeni parlament, da bodo soodločali. Kot drugi govornik je nastopil sodrug Brenčič iz Studenc, ki se je v glavnem bavil z programom, s katerim gre socialistična stranka v boj za volitve, in za končno zmago kmetsko delavskega pokreta. Ravno ob isti uri, kot se je vršil naš shod, so sklicali v gostilni Trofenik tudi združeni komunisti ali dekalisti skupno z bertonovci svoj shod, na katerem je govoril kandidat Möderndorfer. Shod je bil slabo obiskan in se je prav klaverno vršil, bilo je navzočih kakih 30 oseb, med temi tudi nekaj naših sodrugov, ki so se iz radovednosti udeležili shoda. Da bi pa bilo več efekta in navdušenosti, se je pritegnilo k prireditvi tudi godbo in ples, mogoče na čast gospodu Gustinčiču, ki je bil kot referent prijavljen, ki se pa shoda ni udeležil. Möderndorfer je sicer skušal oblatiti nas socialiste in trdil je celo, da smo zakrivali mi, da ni prišlo do skupnega nastopa pri volitvah, ali to je v študentih popolnoma brezuspešno, ker ve že vsak otrok, kdo je razbijač. Pa tudi tukajšnji klerikalci so pretečeni teden sklicali volilni shod, ki se je vršil pri zaklenjenih vratih, v nekem privatnem lokalu. Vsem krivim prerokom, ki prihajajo zadnje čase od različnih strani, pa svetujemo, da ta njihov trud opustijo, ker je popolnoma zaman.

Naročajte in širite »Delavsko Politiko«! Zahtevajte jo v vseh lokalih, kamor zahajate! Kupujte edinele v trgovinah, katere inserirajo v delavskih listih! Podpirajte svoj tisk, ker s tem jačate svojo moč!

JUSTIN GUSTINČIČ,

Maribor, Tattenbachova ulica 14.

Največja, najcenejša in najhitrejša mehanična delavnica, zlasti za kolesa, motocikle, otroške vozičke, šivalne stroje, pisalne stroje, gramofone, kakor vsa mala in velika mehanična popravila in okretala. — Lastni prostori za popravila in emaljiranje z električnim pogonom.

ŠTAMPILJE.

S. PETAN, Maribor, Aleksandrova c. 43, nasproti gl. kolodvora.

SINALCO
BREZ ALKOHOLA

A. JANEŽIČ
LJUBLJANA, FLORJANSKA UL. 14
 Industrija trgovskih knjig in šolskih zvezkov.
 Cenjenemu občinstvu najvljudneje priporočam šolske zvezke in trgovske knjige.

Ivan Jančar, Ljubljana
Izdelovanje oljnatih barv, lakov, firneža in steklarskega kleja.
 Prodajalna: **Miklošičeva cesta št. 4**
 Skladišče: **Vidovdanska cesta št. 14**
 Zaloga vseh potrebščin za slikarje, pleskarje, ličarje in v te stroke spadajoče.

Priporočam svojo veliko zalogo
„DOKO“
 čevljev
 za dame, gospode in otroke ter vseh vrst usnjatih dokolenic lastnoročnega domačega izdelka. Oglejte si zalogo v **Prešernovi ulici št. 9**, na dvorišču.
Ivan Čarman.

OTVORITVENO NAZNANILO.
 Naznanjava p. n. občinstvu, da sva otvorila
delikatesno trgovino
 v **Miklošičevi ulici št. 2** (Slomškov trg) in se priporočava cenj. odjemalcem.
Evgen in Mařenka Prašelj.

Precizna delavnica za popravila vsakovrstnih ur, -- Delo točno, solidno in proti garanciji
ANTON KAJFEŽ
 urar
Ljubljana, Dunajska cesta 31

OBVESTILO!
Jakob Perhavec
 tov. za izdelovanje likerjev, desert. vin in sirupov
Maribor, Meljska cesta 3
 obveščam p. t. občinstvo, da sem prevzel s 1. julijem t. l. **trgovino z alkoholnimi tekočinami** (razprodaja na drobno) od **Albrecht & Strohbach**
GOSPOSKA ULICA ŠT. 19
 ter se priporočam za obilen obisk. — V zalogi bom imel vedno pristno slivovko, droženko, brinjevec, kognjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirita, vinskega kisa in kisa za kumarce.
Postrežba točna. Cene solidne.
JAKOB PERHAVEC
Gosposka ulica 19

L. MIKUŠ
LJUBLJANA, MESTNI TRG 15.
 *
DEŽNIKI
NA MALO. NA VELIKO.
USTANOVLIJENO 1820. - TELEFON 2282

Naročajte in širite „Del. Politiko“!

Sirite naš list!
ORIENT
 LAKI, TERPENTIN, STROJNO ODE, UMETNIŠKE BARVE, PRAŠNO ODE, FIRNEŽ, SOLSKE BARVE, SUHE BARVE, BRISTNE OLNATE BARVE, COPIČI
 PRODAJALNA **DUNAJSKA C. 14 LJUBLJANA**
 POLEGTROVINA **SCHNEIDER & VEROVŠEK**
 PRVOVRSTNI MATERJAL—NIZKE CENE!!

NAJBOLJŠA SVINJSKA MAST
 Znamke **I. P.** Znamke
 Lastni izdelek tvrdke
E. Popovič, Ljubljana
 se razpošilja v ročkah po 20 in 50 kg ter v sodih po 50, 100 in 200 kg.
Točna postrežba! Cene najnižje!

Centralna vinarna d. d.
 nudi zamčeno pristna štajerska, dolenska, dalmatinska in druga vina.
LJUBLJANA, VII
Frankopanova ulica št. 11

Pozor!
 Sodrugl, prijatelji, igralci harmonike, kateri želite kupiti res dobro, trpežno in krasno izgotovljeno harmoniko, dobite isto pri
A. Potočnik
 izdelovalec različnih harmonik, Selca pri Škofji Loki, Slovenija.
 Sprejemajo se tudi vsa popravila v strokovno, trpežno ter solidno popravilo. Cenik se pošlje zastoj.

Vsi kupujejo obleke pri **J. Trplinu, Maribor, Glavni trg 17**
 ker tam se dobi sukno že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

Anton Vaupotičvdova
 SODNA UL. 16, se priporoča v izvršitev vseh sobo-, črkoslikarskih in pleskarskih del po najnižjih cenah.

B. Balabušič i Komp.
 koncesijonirana berzanska agentura
NOVI SAD

Ali že uporabljate
„PROJA“ terpentinovo kremo za čevlje!

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

Malinovec
 zamčeno pristen, izborne kakovosti, izdelan samo iz pravih gorskih malin, prodaja po zmernih cenah v vsaki množini tvornica
„ALKO“
 DRUŽBA Z O. Z.
Ljubljana, Kolizej